

Actualiteiten bestuursprocesrecht

VMR Actualiteitendag, 19 maart 2026

Prof. mr. H.D. (Hanna) Tolsma
 h.d.tolsma@rug.nl
 www.rug.nl/staff/h.d.tolsma

1

Onderwerpen

1. Belanghebbende
2. Vroegtijdige participatie
3. Bindend advies gemeenteraad bij aangewezen bopa's
4. Ongemotiveerd afdoen falende beroepsgronden
5. Ontwikkelingen wetgeving

2

1

Belanghebbende

- › Is de FNV derdebelanghebbende bij een boetebesluit opgelegd door de minister aan een transportonderneming wegens overschrijding van rusttijden?

Conclusie staatsraad A-G of en wanneer derde belanghebbende is bij bestuurlijke boete

Gepubliceerd op 10 december 2025

Derden kunnen volgens staatsraad advocaat-generaal Rob Widdershoven belanghebbenden zijn bij een besluit waarbij een bestuurlijke boete wordt opgelegd of geweigerd, maar alleen als dit besluit is genomen naar aanleiding van hun handhavingsverzoek. D:

3

Relativiteit

ABRvS 4-12-2025, ECLI:NL:RVS:2025:4651 (r.o. 7.1)

'De Afdeling overweegt dat artikel 8:69a van de Awb zich ertegen verzet dat een vernietiging wordt uitgesproken als een partij tijdens een verlengde besluitvormingsprocedure in een judiciële lus haar statuten zodanig aanpast dat haar belangen daarna alsnog overeenkomen met de belangen die een bepaling beoogt te beschermen'

'Er lijken al met al geen situaties te zijn waarin een statutenwijziging na de beroepstermijn van de (initiële) procedure ertoe leidt dat een beroepsgrond die zonder wijziging zou zijn afgedaan op de relativiteit alsnog inhoudelijk moet worden beoordeeld'

(J.H. Keinemans, JB 2025/204)

2

4

Vroegtijdige participatie (verplicht)

Rb. Midden Nederland 24-12-2025, ECLI:NL:RBMNE:2025:6928

- > Omgevingsvergunning plaatsing verdeelstation
- > Participatie niet conform beleid: gebrek kan worden gepasseerd met 6:22 Awb
 - Dialoog heeft bij de hoorzitting plaatsgevonden en had ertoe kunnen leiden dat besluit op onderdelen zou worden aangepast
 - Aannemelijk dat andere belanghebbenden niet zijn benadeeld gelet op wat er wél aan participatie is gedaan

Rb. Amsterdam 20-11-2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:9275 (tussenuitspraak)

- > Omgevingsvergunning onbebouwd horecaterras
- > Participatie niet conform beleid: gebrek kan niet worden gepasseerd met 6:22 Awb
 - Kring participanten is breder dan 'belanghebbenden' in bezwaar en beroep
 - Verplichte participatie anders 'lege huls', kan niet de bedoeling zijn van aanvraagvereiste
 - College moet bedrijf gelegenheid geven om alsnog verplichte participatie uit te voeren

5

Vroegtijdige participatie

- > Participatieverordening o.g.v 150 Gemw

Groningen | 19 januari 2026 om 12:00

Rechter: omwonenden beoogde
nieuwe locatie daklozenopvang
Groningen moeten zich alsnog
uit kunnen spreken

De gemeente Groningen wordt verboden in de komende vier weken een definitief besluit te nemen over de verhuizing van de dagopvang voor daklozen. Dat heeft de voorzieningenrechter vandaag besloten in het kort geding dat de omwonenden van de Nieuwe Boteringestraat 28-30 tegen de gemeente hebben aangespannen.

6

3

Bindend adviesrecht

Bindend adviesrecht gemeenteraad in aangewezen gevallen van bopa's (art. 16.15a onder b, art. 16.15b Ow)

Rb. Zeeland-West-Brabant 19-12-2025, ECLI:NL:RBZWB:2025:9131

- . 'Als een college ten onrechte de raad niet om advies vraagt, ontbreekt de bevoegdheid van het college om op de vergunningaanvraag te beslissen'
 - Ambtshalve beoordelen of raad adviesrecht heeft + raad moet volledig worden geïnformeerd voordat advies kan worden gegeven, ook in bezwaar

Rb. Zeeland-West-Brabant (vzr.) 29-1-2026, ECLI:NL:RBZWB:2026:533

- . Of bindend adviesrecht is vereist is principiële rechtsvraag, de vvgb is wezenlijk anders dan het bindend adviesrecht onder de Ow, geen ambtshalve toetsing

7

Falende beroepsgronden verkort afdoen?

ABRvS 11-2-26, ECLI:NL:RVS:2026:762

'Overige beroepsgronden

7. De overige beroepsgronden over de nationale Omgevingsvisie, luchtkwaliteit, stikstof en cultuurhistorische waarden geven geen grond voor het oordeel dat het besluit tot het vaststellen van het bestemmingsplan gebreken bevat'

- > Wettelijke grondslag nodig? Motiveringsplicht, art. 8:77 Awb, 121 Gw, art. 6 EVRM (zie [Stibbeblog Van Oosten](#))
- > Vgl. artikel 91 lid 2 Vw 2000 + zie ook Wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting → art. 16.87b Omgevingswet (woningbouwprojecten van één of meer woningen)

8

Ontwikkelingen wetgeving

> **Reparatiewet Varkens in Nood-arrest**

- Wetsvoorstel 15 juli 2025; Adviesaanvraag aanhangig bij Afdeling advisering

> **Wet op de defensiegereedheid**

- Consultatievoorstel juni 2025; Adviesaanvraag aanhangig bij Afdeling advisering

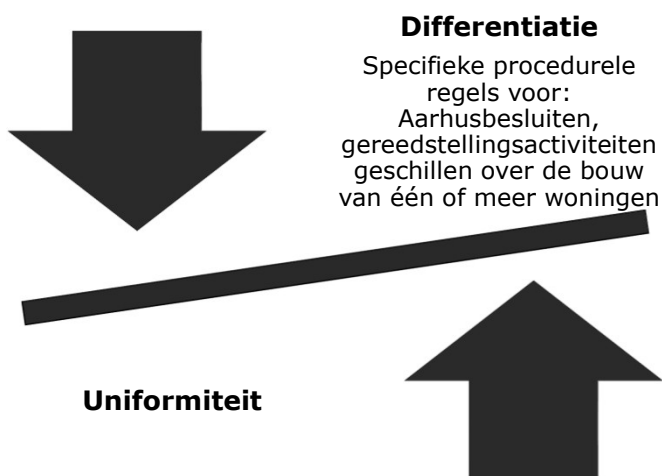
> **Wet versterking regie volkshuisvesting**

- Wetsvoorstel aangenomen TK 3 juli 2025, behandeling aangehouden tot novelle EK bereikt

> **Wet versterking waarborgfunctie Awb**

- Consultatievoorstel 1 feb. 2024, Coalitieakkoord 2026-2030 (doorzetten wetsvoorstel)

9

'Daarom pleit de Rechtspraak voor de totstandkoming van een toetsingskader voor rechtsbescherming. Dat moet helder maken in welke gevallen het gerechtvaardigd is om hiervan af te wijken. Naves: 'Het is nodig dat wetgever en politiek hierover een principiële debat voeren. Niet telkens via ad-hocmaatregelen, maar met duidelijke beleidskaders die de rechtsstatelijke uitgangspunten bewaken'

5

10

Reparatiewet Varkens in Nood-arrest

1. Afbakening tot Aarhusbesluiten
2. Inspraak voor een ieder, geen beroepsrecht bij de bestuursrechter voor de niet-belanghebbende

Procedures efficiënter maken en daarmee versnellen

Uitgangspunten wetsvoorstel:

- De uov is de implementatie van art. 6 Verdrag van Aarhus ('public participation')
- Het begrip 'betrokken publiek' is niet volledig synoniem aan het belanghebbendebegrip
- Een beroepsrecht voor een ieder bij Aarhus-besluiten is een onwenselijke afwijking van het bestaande stelsel van bestuursrechtelijke rechtsbescherming
- (...)

11

Reparatiewet Varkens in Nood-arrest

- › Limitatieve omschrijving Aarhusbesluiten
 - Bijlage 4 Awb 'Rbam'

Nieuw art. 6:13 lid 2 Awb

'lid 1 is niet van toepassing op een besluit dat in de bij deze wet behorende Regeling beroep aanzienlijke milieueffecten is omschreven'

12

Reparatiewet Varkens in Nood-arrest

- › Ruimer belanghebbendebegrip bij Aarhusbesluiten voor bezwaar en beroep

Nieuw art. 6:2a Awb

'Voor de toepassing van wettelijke voorschriften over bezwaar en beroep wordt, voorzover het betreft een besluit als bedoeld in art. 6:13, tweede lid, als een belanghebbende mede beschouwd een lid van het betrokken publiek (...).'

13

Reparatiewet Varkens in Nood-arrest

- › Herijking toegang tot de rechter niet-belanghebbenden

Nieuw lid 3 art. 3:45 Awb

'Indien met toepassing van artikel 3:15, tweede lid, aan anderen dan belanghebbenden de gelegenheid is geboden hun zienswijzen naar voren te brengen over het ontwerp besluit, wordt hierbij tevens vermeld dat die personen uitsluitend een vordering bij de burgerlijke rechter kunnen instellen'

14

Leidt dit wetsvoorstel ten opzichte van de ruimhartige tijdelijke oplossing van de Afdeling bestuursrechtspraak in de rechtspraak ook tot efficiëntere procedures en daarmee versnelling?

15

Bedankt voor uw aandacht

16